

Jan Poradzisz
(Warszawa)

MATERIAŁY MICHAŁA FEDEROWSKIEGO
(1853 – 1923)
(III–8)

Michał Federowski urodził się 1 września 1853 r. w Warszawie. W 1870 r. ukończył 4 klasy progimnazjum. Nie kontynuował nauki z powodów zdrowotnych. Był samoukiem. W latach 70-tych podczas praktyki w majątku ziemskim w olkuskim zetknął się z Oskarem Kolbergiem i Zygmuntem Glogerem, którzy zainteresowali go kulturą ludową. W latach 1875 – 1877 przeprowadził pod kierunkiem Z. Glogera badania etnograficzne w kieleckim. Od 1877 r. przebywał na ziemiach białoruskich, gdzie zajmował się badaniem tamtejszego folkloru. Zebrane przez niego materiały są dziś uznawane za podstawowe dla etnografii białoruskiej. W 1905 r. przeniósł się do Warszawy.

Był autorem dwutomowej monografii *Lud z okolic Żarek, Siewierza i Pilicy* (1888 – 1889), *Lud białoruski na Rusi Litewskiej. Materiały do etnografii słowiańskiej zgromadzone w latach 1877 – 1905*, t. 1 (1897), t.2 (1902), t. 3 (1903), t.4 (1935), t.5 (1958), t. 6 (1960), t.7 (1969), t.8 (1981), *Zbiory graficzne Dominika Witke-Jeżewskiego* (1913)

Zmarł 10 czerwca 1923 r. w Warszawie. Został pochowany na cmentarzu Powązkowskim.

Spuściznę opracował mgr Janusz Poradzisz. Zawiera ona materiały z lat 1748 – 1919. Została podzielona na 5 zasadniczych grup.

Grupa I, licząca 10 jednostek, zawiera materiały z lat 1877 – 1919. Są to opisy strojów, okazów etnograficznych, teksty piosenek, fotografie i ryciny zabytkowych budowli.

Grupa II, składa się z jednej jednostki z 1859 r., którą stanowi praca Leona Potockiego wydana drukiem.

Grupa III obejmuje korespondencję z lat 1910 – 1912 od Kazimierza **Prybyśławskiego**-Uniż.

Grupę IV stanowi jedna jednostka, która zawiera wycinki prasowe o autorze spuścizny z lat 1888 – 1904.

Grupa V, licząca 8 jednostek, obejmuje materiały osób obcych z lat 1748 – 1913. Znajdują się tu m.in. rękopisy prac i wierszy, księga inwentarzowa majątku, akta adwokackie.

W Archiwum PAN materiały Michała Federowskiego otrzymały sygnaturę III-8, w bazie szukajwarchiwach ma nr 131. Inwentarz liczy 21 jednostek.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Michała Federowskiego*, PAN Archiwum w Warszawie, III-8, j.13
2. <http://www.jura-pilica.com/?michal-federowski,230> dostęp 23.05.2020

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Prace naukowe	1 - 10
II. Materiały działalności wydawniczej	11
III. Korespondencja	12
IV. Materiały o twórcy zespołu	13
V. Materiały obce	14-21

I. PRACE NAUKOWE

1. Opisy strojów, przyborów, sprzętów i t.p. z Litwy i Białorusi

1877-1883, 1., k.169

2. Teksty pieśni ludowych, przysłów białoruskich, przezwiska
B.d., 1., k. 26
3. Spisy okazów etnograficznych ofiarowanych do Muzeum Etnograficznego w Warszawie,
1905, 1., k. 4
4. Spis rzeczy własnych do Jeżewa
b.d., 1., k. 4
5. *Wspomnienia moje o Michale Poleskim i o Włodowicach*
Materiały do pracy wydanej w Warszawie w 1917 r.
1917, 1., k. 45
6. Mowa nad grobem Michała Poleskiego
Szkic i nekrolog
1917, 1., k. 11
7. Zabytkowe budowle na Litwie i Białorusi
Fotografie, ryciny
1901-1904, 1., k. 33
8. Odrisy monet ze zbioru Bolesława Demla
Motywy zdobnicze
B.d., 1., k. 28
9. Wycinki prasowe z artykułami dotyczącymi Białorusi i Litwy oraz Włodowic i Poleskich
1879-1914, 1., k.19
10. Ulotka PCK z wierszami M.F.
2 egz.
1919, 1., k. 4

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI WYDAWNICZEJ

11. Leon Potocki, *Wspomnienia mojej młodości*
1859, rkp., sz.
Druk: „Kwartalnik Literacki” i jako osobna praca w Wilnie 1910 r.

III. KORESPONDENCJA

12. Listy od Kazimierza **Prybysławskiego Uniż**
Listów 22
1910-1912, 1., k.32

IV. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

13. Wycinki prasowe z artykułami dotyczącymi działalności M.F.
1888-1904, 1., k. 6

V. MATERIAŁY OBCE

14. Księga inwentarzowa majątności Nidoki
1748-1802, opr., k.83
15. Akta mecenasa Pawła Piątkowskiego w sprawie dawniej Raczyńskiego a teraz Marianny Witowskiej przeciwko Suchorzewskim i Walewskim
1812-1839, sz., k. 172
16. Wywód apelacji w sprawie hr Męcińskich przeciwko Zgromadzeniu XX Paulinów na Jasnej Górze,
B. d., sz., k.63
17. Michał Poleski, *Zamek ogrodzianiecki*
Notatki, korekta
1913, l., k.43
18. Michał Poleski
Fragment pracy o Włodowicach
B. d., l., k.6, fot. 5
19. Michał Poleski, *Wspomnienia sprzed połowy wieku*
Fragment początkowy 2 egz.
B.d., l., k. 18
20. A. M. Białorusin, *Cienie mojej przeszłości*
Proza z poezją
B. d., rkp., opr., s. 226
21. Nieznani autorzy
Notatki, listy, wiersze
1794 – 1885, k.15